

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2022. április 7.*

„Előzetes döntéshozatal – Mezőgazdaság – Közös agrárpolitika – Közvetlen támogatási rendszerek – Közös szabályok – Egységes területalapú támogatási rendszer – 1307/2013/EU rendelet – A 4. cikk (1) bekezdésének a) és c) pontja, valamint (2) bekezdésének b) pontja – Nemzeti szabályozás, amely a közvetlen támogatást ahhoz a feltételhez köti, hogy a mezőgazdasági termelő saját állatokat tartson – A 9. cikk (1) bekezdése – Az »aktív mezőgazdasági termelő« fogalma – 1306/2013/EU rendelet – 60. cikk – A szabályok kijátszására vonatkozó záradék – A »mesterségesen megteremtett feltételek« fogalma”

A C-176/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Curtea de Apel Alba Iulia (gyulafehérvári ítélőtábla, Románia) a Bírósághoz 2020. április 7-én érkezett, 2020. február 11-i határozatával terjesztett elő

az **SC Avio Lucos SRL**

és

az **Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj,**

az **Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Arabadjiev, az első tanács elnöke, a második tanács elnökeként eljárva, I. Ziemele (előadó), T. von Danwitz, P. G. Xuereb és A. Kumin bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az SC Avio Lucos SRL képviselőjében M. Gornoviceanu avocate,

* Az eljárás nyelve: román.

- az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj képviselőjében N. S. Răducan, meghatalmazotti minőségben,
  - az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central képviselőjében A. Pintea, meghatalmazotti minőségben,
  - a román kormány képviselőjében E. Gane és A. Rotăreanu, meghatalmazotti minőségben,
  - a cseh kormány képviselőjében M. Smolek, J. Pavliš és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
  - az Európai Bizottság képviselőjében A. Sauka és A. Biolan, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2021. szeptember 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 608. o.; helyesbítés: HL 2016. L 130., 8. o.) 4. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjának, 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának, és 9. cikke (1) bekezdésének, valamint másrészt a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 549. o.; helyesbítések: HL 2016. L 130., 7. o.; HL 2017. L 327., 83. o.; HL 2018. L 233., 3. o.) 60. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az egyrészt az SC Avio Lucos SRL, és másrészt az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj (a mezőgazdasági támogatásokért és intervenciókért felelős hivatal, Dolj megyei központ, Románia), és az Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central (a mezőgazdasági támogatásokért és intervenciókért felelős hivatal, központi iroda, Románia) (a továbbiakban együttesen: APIA) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya az APIA azon határozata, amely elutasította az Avio Lucos által előterjesztett, a 2015-ös évre vonatkozó egységes területalapú támogatási rendszer keretében nyújtott támogatás iránti kérelmet.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1782/2003/EK rendelet

- 3 A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott támogatási rendszerek létrehozásáról, továbbá a 2019/93/EGK, 1452/2001/EK, 1453/2001/EK, 1454/2001/EK, 1868/94/EK, 1251/1999/EK, 1254/1999/EK, 1673/2000/EK, 2358/71/EGK és a 2529/2001/EK rendelet módosításáról szóló, 2003. szeptember 29-i 1782/2003/EK tanácsi rendeletnek (HL 2003. L 270., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 40. kötet, 269. o.) „A támogatás korlátozása” című 29. cikke értelmében:

„Az egyes támogatási rendszerekre alkalmazandó különös rendelkezések sérelme nélkül, nem fizethető támogatás olyan kedvezményezett részére, akiről megállapították, hogy mesterségesen teremtette a támogatási jogosultság megszerzéséhez szükséges körülményeket azzal a céllal, hogy az adott támogatási rendszer céljaival ellentétes előnyhöz jusson.”

Az 1306/2013 rendelet

- 4 Az 1306/2013 rendeletnek „A szabályok kijátszására vonatkozó záradék” című 60. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A különös rendelkezések sérelme nélkül, nem részesíthetők az ágazati mezőgazdasági jogszabályok által biztosított előnyökben olyan természetes vagy jogi személyek, akiről vagy amelyekről megállapítást nyer, hogy – az említett jogszabályok célkitűzéseivel ellentétesen – mesterségesen teremtették meg a szóban forgó előnyök megszerzéséhez szükséges feltételeket.”

Az 1307/2013 rendelet

- 5 Az 1307/2013 rendelet (3) preambulumbekzdése szerint:

„Ennek a rendeletnek tartalmaznia kell a mezőgazdasági termelőknek szóló uniós támogatás kifizetésével kapcsolatos minden alapvető elemet, valamint rögzítenie kell a támogatáshoz való hozzáférésre vonatkozó, ezekhez az alapvető elemekhez elválaszthatatlanul kapcsolódó feltételeket.”

6 E rendelet „Fogalom meghatározások és kapcsolódó rendelkezések” című 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) E rendelet alkalmazásában:

- a) »mezőgazdasági termelő«: olyan természetes vagy jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek olyan csoportja – tekintet nélkül az ilyen csoportnak vagy tagjainak a nemzeti jog szerinti jogállására – akinek, illetve amelynek a mezőgazdasági üzeme az EUSZ-nek az EUMSZ 349. és 355. cikkével együtt értelmezett 52. cikkében meghatározottak szerint a Szerződések területi hatálya alá tartozik, és aki, illetve amely mezőgazdasági tevékenységet folytat;
- b) »mezőgazdasági üzem«: egy adott mezőgazdasági termelő által kezelt és egyazon tagállam területén található, mezőgazdasági tevékenységekre használt egységek összessége;
- c) »mezőgazdasági tevékenység«:
  - i. mezőgazdasági termékek termelése, tenyésztése vagy termesztése, ideértve a betakarítást, a fejtést, az állattenyésztést és a mezőgazdasági célból történő állattartást, vagy
  - ii. egy mezőgazdasági terület olyan állapotban tartása, hogy az a tagállamok által – a Bizottság által létrehozott keret alapján megállapított kritériumok alapján a szokásos mezőgazdasági módszereken és gépeken túlmutató előkészítés nélkül alkalmas legyen legeltetésre vagy növénytermesztésre, vagy
  - iii. a tagállamok által meghatározott minimumtevékenységek elvégzése a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken;

[...]

(2) A tagállamok:

[...]

- b) amennyiben egy tagállam tekintetében alkalmazandó, meghatározzák a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységeket, az (1) bekezdés c) pontjának iii. alpontjában említettek szerint;

[.]

(3) A jogbiztonság érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy a 70. cikknek megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el, amelyek:

[...]

- b) létrehozzák azt a keretet, amelyen belül a tagállamok meghatározzák természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységeket, az (1) bekezdés c) pontjának iii. alpontjában említettek szerint;

[...]”

- 7 Az említett rendelet „Aktív mezőgazdasági termelő” című 9. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Nem részesülhet közvetlen kifizetésben az a természetes vagy jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek olyan csoportjai, akinek vagy amelynek a mezőgazdasági területe főként természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott terület, és aki, illetve amely a szóban forgó területen nem végzi el a tagállamok által a 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának megfelelően meghatározott minimumtevékenységeket.”

- 8 Az 1307/2013 rendelet a 74. cikkének megfelelően 2015. január 1-jén lépett hatályba.

A 639/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelet

- 9 A 1307/2013 rendelet kiegészítéséről és X. mellékletének módosításáról szóló, 2014. március 11-i 639/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL 2014. L 181., 1. o.) (4) és (16) preambulumbekézése szerint:

„(4) Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban [...] indokolt annak tisztázása, hogy a tagállamok – amikor az uniós jogszabályok végrehajtása érdekében intézkedéseket fogadnak el – mérlegelési jogkörüket bizonyos alapelveknek megfelelően kötelesek gyakorolni, különös tekintettel a megkülönböztetésmentesség alapelveire.

[...]

(16) Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatával összhangban [...] a támogatási jogosultságokat az azon a földterületen folytatott mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos döntéshozatali jogkört és hasznot élvező, valamint a pénzügyi kockázatokat viselő személynek kell kiosztani, amely földterületre a támogatást kéri. Tisztázni szükséges, hogy ez az alapelv különösen akkor alkalmazandó, amikor egy támogatható hektárra vonatkozóan több mezőgazdasági termelő nyújt be támogatási jogosultság kiosztására irányuló kérelmet.”

- 10 E felhatalmazáson alapuló rendelet 5. cikke, melynek címe „A természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken végzett minimumtevékenységek keretrendszere” a következőképpen rendelkezik:

„Az [1307/2013 rendelet] 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja alkalmazásában a tagállamok által meghatározandó, a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységnek a mezőgazdasági termelő által elvégzett legalább egy éves tevékenységnek kell lennie. Ahol környezetvédelmi okokból indokolt, a tagállamok dönthetnek úgy, hogy figyelembe veszik a két évente elvégzett tevékenységeket is.”

A román jog

A 34/2013. sz. sürgősségi kormányrendelet

- 11 A 2013. április 23-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 (az állandó legelők megszervezéséről, kezeléséről és hasznosításáról,

valamint a földtulajdonról szóló 18/1991. sz. törvény módosításáról és kiegészítéséről szóló 34/2013. sz. sürgősségi kormányrendelet; *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2013. május 13-i 267. szám) 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A jelen sürgősségi rendelet alkalmazásában:

[...]

c) »számosállategység (SZÁE)«: az egyes állatfajok táplálékigénye alapján meghatározott olyan szabványos mértékegység, amely lehetővé teszi az állatok különböző kategóriái közötti átváltást. [...]

A 3/2015. sz. OUG

- 12 A 2015. március 18-i Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015 – 2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură (a mezőgazdaságban a 2015 és 2020 közötti időszakban alkalmazott támogatási rendszerek jóváhagyásáról, valamint a mezőgazdasági vállalkozásokról és más mezőgazdasági egyesülési formákról szóló 36/1991. sz. törvény 2. cikkének módosításáról szóló 3/2015. sz. sürgősségi kormányrendelet) 2015. július 1-jén hatályos változata (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2015. március 23-i 191. szám; a továbbiakban: 3/2015. sz. OUG) a 2. cikkében a következőket írja elő:

„(1) A jelen sürgősségi kormányrendelet alkalmazásában:

[...]

f) »mezőgazdasági termelő«: olyan természetes vagy jogi személy, illetve természetes vagy jogi személyek olyan egyesülési formája – tekintet nélkül annak jogállására – akinek, illetve amelynek a mezőgazdasági üzeme Románia területén van, és aki, illetve amely mezőgazdasági tevékenységet folytat;

[...]

(2) Az (1) bekezdés f) pontja alkalmazásában a »mezőgazdasági tevékenység« kifejezés jelentése, esettől függően:

[...]

d) legeltetés révén, a legelőágazatra vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint a mezőgazdasági termelő által tenyésztett állatok hektáronként legalább 0,3 SZÁE sűrűségének vagy az állandó legelők évenkénti kaszálásának biztosításával minimumtevékenység elvégzése a szokásosan legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken.[...]

13 E rendelet 7. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A kifizetések kedvezményezettjei aktív mezőgazdasági termelők, vagyis olyan természetes és/vagy jogi személyek, akik vagy amelyek a hatályos jogi szabályozás szerint mezőgazdasági területek használóiként és/vagy jogszerű állattartókként mezőgazdasági tevékenységet végeznek. [...]”

14 Az említett rendelet 8. cikke a következőket írja elő:

„(1) A mezőgazdasági termelőknek ahhoz, hogy [...] közvetlen kifizetésekben részesüljenek:

[...]

c) legalább 1 hektár alapterületű mezőgazdasági területet kell hasznosítaniuk; a mezőgazdasági parcellának legalább 0,3 hektár alapterületűnek kell lennie, és üvegházak, napelemes üvegházak, szőlőültetvények, gyümölcsösök, komlóültetvények, faiskolák, gyümölcsstermő cserjék esetében a mezőgazdasági parcellának legalább 0,1 hektár alapterületűnek kell lennie, és/vagy – esettől függően – legalább egy meghatározott számú állatot kell tartaniuk. [...]

[...]

n) az egységes kifizetési kérelemnek vagy e kérelem módosításainak benyújtása esetén be kell mutatniuk a mezőgazdasági terület, ezen belül az ökológiai jelentőségű területek jogszerű használatának és az állatok felhasználásának igazolásához szükséges dokumentumokat. [...]

[...]

(6) A mezőgazdasági terület jogszerű használatát és az állatállomány tartását alátámasztó dokumentumokat a [mezőgazdasági és vidékfejlesztési miniszter] rendelete határozza meg, és azokat az egységes támogatás iránti kérelem benyújtásakor adott esetben valamennyi kérelmezőnek be kell mutatnia. Azon terület vagy állatállomány, amelynek vonatkozásában ezeket a dokumentumokat nem mutatják be, nem támogatható.”

A 619/2015. sz. rendelet

15 A 2015. április 6-i Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la articolul 1 alineatele (2) și (3) din [3/2015. sz. OUG], precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014 2020 (a [3/2015. sz. OUG] 1. cikkének (2) és (3) bekezdésében előírt támogatási rendszerekre vonatkozó támogathatósági feltételeknek, konkrét végrehajtási feltételeknek és módszereknek, valamint a 2014 és 2020 közötti időszakra szóló nemzeti vidékfejlesztési programban említett mezőgazdasági területekre vonatkozó vidékfejlesztési kiegyenlítő intézkedések végrehajtási feltételeinek a jóváhagyásáról szóló 619/2015. sz. mezőgazdasági és

vidékfejlesztési miniszteri rendelet) 2015. július 1-jén hatályos változata (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2015. április 6-i 234. szám; a továbbiakban: 619/2015. sz. rendelet) a 2. cikkében a következőképpen rendelkezik:

„A jelen rendelet alkalmazásában:

[...]

m) »állattartó«: olyan személy, aki állattulajdonosként és/vagy mezőgazdasági üzem tulajdonosaként állatokat tartós jelleggel tart, vagy aki a kérelem évének teljes egészében a hatályos szabályozásban meghatározott feltételek szerint megkötött megállapodás alapján, őrzés keretében állatokat ideiglenesen a birtokában tart;

[...]”

16 E rendelet 7. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„Az állandó legelők használói – vagyis a polgári jogi értelemben vett olyan természetes vagy jogi személyek, az (1) bekezdésben és a 6. cikk (1) bekezdésében említett személyek kivételével, akik vagy amelyek a [3/2015. sz. OUG] 2. cikke (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott jogszabályi feltételek mellett a rendelkezésükre álló állandó legelőkön aktív mezőgazdasági termelőként legalább mezőgazdasági minimumtevékenységet végeznek – az egységes támogatás iránti kérelem APIA-hoz történő benyújtásakor bemutatják az 5. cikk (1) bekezdésében, (2) bekezdésének a) pontjában, b) pontjának i. alpontjában, valamint c) és d) pontjában előírt dokumentumokat, valamint adott esetben:

a) az állatokat nyilvántartó gazdaságot azonosító dokumentum másolatát vagy engedéllyel rendelkező állatorvos által kiállított olyan igazolást, amelyben szerepel a mezőgazdasági üzemek nemzeti nyilvántartásába bejegyzett mezőgazdasági üzemnek az egységes támogatás iránti kérelem benyújtásának időpontjában érvényes kódja, abban az esetben, ha az állandó legelő tulajdonosa állatokat tart, amelyekkel biztosítja a hektáronként legalább 0,3 SZÁE sűrűséget;

[...]”

A polgári törvénykönyv

17 A 2009. július 17-i 287. sz. törvénnyel elfogadott Cod Civil (polgári törvénykönyv) (*Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2011. július 15-i 505. szám) 2.146. cikke, amely a haszonkölcsönre vonatkozik, a következőképpen rendelkezik:

„A haszonkölcsön olyan ingyenes szerződés, amelynek alapján az egyik fél, vagyis a »haszonkölcsönbe adó«, valamely ingó vagy ingatlan dolgot átad a másik félnek, vagyis a »haszonkölcsönbe vevőnek« annak érdekében, hogy ez utóbbi e dolgot – a dolog meghatározott idő elteltével történő visszaadására vonatkozó kötelezettség mellett – használja.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 Az Avio Lucos a 2015-ös évre vonatkozóan az APIA-nál az egységes területalapú támogatási rendszer keretében nyújtott pénzügyi támogatást kérelmezett 170,36 ha területű legelőre vonatkozóan. Ezzel összefüggésben számos dokumentumot nyújtott be, többek között a Consiliul Local al Comunei Podarival (a podari települési önkormányzat helyi tanácsa, Románia) 2013. január 28-án kötött, az e településen található legelőre vonatkozó koncessziós szerződést, valamint az Avio Lucos és az állatok különböző tulajdonosai között kötött haszonkölcsön-szerződéseket, amelyek értelmében ezen állatokat felhasználják a legeltetéshez, így azok hozzájárulnak a bejelentett mezőgazdasági tevékenységhez.
- 19 Az APIA a 2017. október 20-i határozattal elutasította e kérelmet azzal az indokkal, hogy az Avio Lucos 170,36 ha nagyságú legelő teljes területére vonatkozóan nem biztosította a 0,3 SZÁE/ha minimális sűrűséget. E hivatal álláspontja szerint ugyanis a legelést nem az Avio Lucos állataival végeztették, hanem az Avio Lucossal haszonkölcsön-szerződést kötő tulajdonosok állataival. Az Avio Lucos e határozattal szemben panaszt nyújtott be, amelyet az APIA 2018. január 4-én elutasított.
- 20 Az Avio Lucos e határozattal szemben keresetet indított a Tribunalul Dolj (Dolj megyei törvényszék, Románia) előtt, amely azt 2018. január 28-én elutasította. E bíróság lényegében először is megállapította, hogy a koncessziós szerződést a nemzeti jog megsértésével kötötték, mivel az Avio Lucos e szerződés megkötésének időpontjában többek között nem minősült állattenyésztőnek, és a 0,3 SZÁE/ha sűrűségnek ezen időpontban kellett megfelelni. Következésképpen e társaság nem volt jogosult arra, hogy a szóban forgó legelőket koncesszióba vegye, így a támogatás iránti kérelme nem volt elfogadható. Az Avio Lucos továbbá az alkalmazandó nemzeti szabályozásban előírt feltételek formális betartása ellenére mesterségesen teremtette meg a pénzügyi támogatás nyújtásának feltételeit. Végezetül az „állattenyésztő” fogalmának az Avio Lucos által javasolt kiterjesztő értelmezése ellentétes az uniós joggal, mivel a nemzeti hatóságok számára megengedett, hogy a kért támogatás megtagadásához kizárólag az állatok egyedi azonosítására és nyilvántartására szolgáló nemzeti rendszerben szereplő adatokat vegyék alapul, és nem kell szükségszerűen további vizsgálatokat végezniük.
- 21 Az Avio Lucos ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Curtea de Apel Alba Iuliához (gyulafehérvári ítélőtábla, Románia). A fellebbezésének alátámasztása érdekében többek között arra hivatkozik, hogy az említett ítélet tévesen állapította meg, hogy nem felel meg az állattenyésztőnek minősülésre vonatkozó feltételnek.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja szerint a „mezőgazdasági termelő” fogalmába többek között olyan természetes vagy jogi személy tartozik, aki vagy amely „mezőgazdasági tevékenységet” folytat, amely az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja értelmében a tagállamok által meghatározott minimumtevékenységeknek a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken való elvégzésében áll. Az ilyen minimumtevékenységet illetően az említett rendelet 4. cikkének (2) bekezdése lehetőséget biztosít a tagállamoknak arra, hogy e fogalmat meghatározzák. Márpedig a román jogalkotó e tekintetben azt írta elő, hogy a mezőgazdasági tevékenységet olyan állatokkal kell folytatni, amelyeket maga a mezőgazdasági termelő tenyészt, és a pénzügyi támogatásból ki van zárva minden olyan jogi személy, amely az ilyen tevékenységet közvetítéssel végzi, ami az APIA álláspontja szerint az Avio Lucos esetében fennáll.

- 23 E bíróság álláspontja szerint bizonytalanságok merülnek fel azon kérdést illetően, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjával ellentétes-e az ilyen nemzeti szabályozás, és ha nem, ugyanezen rendelkezés, valamint e rendelet 9. cikkének (1) bekezdése alapján megállapítható-e, hogy az olyan jogi személy, amely az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló körülmények között koncessziós szerződést és haszonkölcsön-szerződéseket kötött, az „aktív mezőgazdasági termelő” fogalmába tartozik. Ezenkívül, mivel az Avio Lucos alaki szempontból megfelel a nemzeti jog által előírt elfogadhatósági feltételeknek, az említett bíróság arra keresi a választ, hogy az olyan koncessziós szerződésnek és haszonkölcsön-szerződésnek a megkötése, mint amelyek az alapügy tárgyát képezik, tartozhat-e az 1306/2013 rendelet 60. cikke szerinti „mesterségesen megteremtett feltételek” fogalmába.
- 24 E körülmények között a Curtea de Apel Alba Iulia (gyulafehérvári ítélőtábla, Románia) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Ellentétes-e [az 1307/2013] rendelettel [...] az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a szokásosan legeltetésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területen elvégzendő minimumtevékenység a mezőgazdasági termelő által tenyésztett állatok legeltetése?
- 2) Amennyiben a fent említett uniós joggal nem ellentétes az első kérdésben megjelölt nemzeti szabályozás, úgy lehet-e értelmezni az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontjában, valamint 9. cikkének (1) bekezdésében szereplő rendelkezéseket, hogy »aktív mezőgazdasági termelőnek« tekinthető az olyan jogi személy, amely az alapjogvitában fennállóhoz hasonló körülmények között koncessziós szerződést kötött, és amely állatokat tart természetes személyekkel megkötött egyes olyan haszonkölcsön-szerződések alapján, amelyek révén a haszonkölcsönbe adók a tulajdonosként tartott állatokat ingyenesen a haszonkölcsönbe vevőkre bízzák abból a célból, hogy azok az állatokat a rendelkezésükre bocsátott legelőterületeken legeltessék a megállapodás szerinti időintervallumokban?
- 3) Úgy kell-e értelmezni [az 1306/2013 rendelet] 60. cikkében szereplő rendelkezéseket, hogy »mesterséges feltételek« alatt az alapjogvita tárgyát képező koncessziós szerződés és egyes haszonkölcsön-szerződések esetét is érteni kell?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 25 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek fényében adott esetben a Bíróságnak át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2021. november 18-i A. S.A. ítélet, C-212/20, EU:C:2021:934, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 A jelen ügyben először is meg kell állapítani, hogy azon körülmény ellenére, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem pontosítja az 1307/2013 rendelet azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezését kéri, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolásából kitűnik, hogy e bíróság kétségei kifejezetten e rendelet 4. cikkének, és különösen e cikk (1) bekezdése c) pontja iii. alpontjának, valamint (2) bekezdése b) pontjának az értelmezésére vonatkoznak.

- 27 Ezenfelül, amint azt a román kormány az írásbeli észrevételeiben hangsúlyozta, az első kérdés szövegében szereplő „szokásosan legeltetésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági terület” kifejezést a 3/2015. sz. OUG 2. cikke (2) bekezdésének d) pontja használja, amely e kormány szerint lényegében megfelel az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontjában és (2) bekezdésének b) pontjában szereplő „természetes módon legeltetésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területek” kifejezésnek.
- 28 Végezetül a Bíróság pontosításra irányuló kérésére válaszolva a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette, hogy a szintén az első kérdés szövegében használt és a 3/2015. sz. OUG 2. cikke (2) bekezdésének d) pontjában szereplő „a mezőgazdasági termelő által tenyésztett állatok” kifejezést a nemzeti jog nem határozza meg. E kifejezés azonban mind az állatok „tartásának” a 3/2015. sz. OUG 8. cikkének (6) bekezdésében szereplő fogalmával, mind pedig az „állattartó bak” a 619/2015. sz. rendelet 2. cikkének m) pontjában szereplő fogalmával összefügg.
- 29 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontját és (2) bekezdésének b) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezésekkel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területen végzendő minimumtevékenységet, amelyet e rendelkezések említenek, a mezőgazdasági termelőnek olyan állatokkal kell végeznie, amelyeket saját maga tart.
- 30 Először is meg kell állapítani, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja úgy határozza meg a „mezőgazdasági tevékenység” fogalmát, hogy az többek között a tagállamok által meghatározott minimumtevékenység elvégzése a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken. Ezenkívül e cikk (2) bekezdésének b) pontja pontosítja, hogy a tagállamok „meghatározzák a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységeket, az (1) bekezdés c) pontjának iii. alpontjában említettek szerint”.
- 31 E rendelkezések, amint az a szövegükből világosan kitűnik, a tagállamoknak mérlegelési mozgásteret biztosítanak arra, hogy meghatározzák azon minimumtevékenység típusát, amelyet többek között a természetes módon legeltetésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken kell végezni.
- 32 Azon kérdést illetően, hogy e mérlegelési mozgástér magában foglalja-e a tagállamok azon lehetőségét, hogy belső jogszabályaikban olyan feltételt írjanak elő, amely szerint e minimumtevékenységet a mezőgazdasági termelőnek olyan állatokkal kell végeznie, amelyeket maga tart, meg kell állapítani, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a jogbiztonság biztosítása érdekében a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el azon keret megállapítása céljából, amelyben a tagállamok meghatározzák az említett minimumtevékenységet.
- 33 Az e célból elfogadott 639/2014 felhatalmazáson alapuló rendelet, bár a (4) preambulumbekkezdésében megállapítja, hogy a tagállamok az uniós jogszabályok végrehajtása érdekében tett intézkedések elfogadásakor mérlegelési jogkörüket bizonyos alapelveknek – különösen a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének – megfelelően kötelesek gyakorolni, e tekintetben az 1307/2013 rendeletben szereplő fogalommeghatározásokra vonatkozó rendelkezéseiben, és konkrétan az előző pontban említett keret körülhatároló 5. cikkében

csupán azt írja elő, hogy „[a]z [1307/2013] rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja alkalmazásában a tagállamok által meghatározandó, a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységnek a mezőgazdasági termelő által elvégzett legalább egy éves tevékenységnek kell lennie”, a tagállamok azonban, ha környezetvédelmi okokból indokolt, dönthetnek úgy, hogy figyelembe veszik a két évente elvégzett tevékenységeket is.

- 34 Ebből egyrészt az következik, hogy a minimumtevékenységet e mezőgazdasági területeken főszabály szerint évente legalább egyszer kell végezni. Másrészt e minimumtevékenységet „a mezőgazdasági termelőnek” kell végeznie.
- 35 E tekintetben az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja, amely meghatározza a „mezőgazdasági termelő” fogalmát, nem pontosítja, hogy ezen utóbbinak milyen joggal kell rendelkeznie azon állatok tekintetében, amelyeket adott esetben az ilyen mezőgazdasági területeken legeltet.
- 36 E rendelkezés azonban lényegében azt írja elő, hogy a mezőgazdasági termelő olyan személy, akinek a mezőgazdasági üzeme a Szerződések területi hatálya alá tartozik, és aki mezőgazdasági tevékenységet folytat. Márpedig a „mezőgazdasági üzemnek” az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott fogalma az adott mezőgazdasági termelő által kezelt és egyazon tagállam területén található, mezőgazdasági tevékenységekre használt egységek összességét magában foglalja. Azt a következtetést kell tehát levonni, hogy a szóban forgó mezőgazdasági termelő által kezelt termelőegységek magukban foglalják a legeltetéshez használt állatokat is, amennyiben a termelőt ezen állatok tekintetében kellő rendelkezési jogok illetik meg ahhoz, hogy a mezőgazdasági tevékenységét elvégezze, amit az illetékes nemzeti bíróságnak kell értékelnie az adott ügy körülményeinek összességére tekintettel (lásd analógia útján: 2010. október 14-i Landkreis Bad Dürkheim ítélet, C-61/09, EU:C:2010:606, 61. és 62. pont; 2015. július 2-i Demmer ítélet, C-684/13, EU:C:2015:439, 58. pont).
- 37 Ezt az értelmezést megerősíti a 639/2014 felhatalmazáson alapuló rendelet (16) preambulumbekzdése is, amely lényegében azt írja elő, hogy a támogatási jogosultságokat az azon a földterületen folytatott mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos döntéshozatali jogkört és hasznot élvező, valamint a pénzügyi kockázatokat viselő személynek kell kiosztani, amely földterületre a támogatást kérik.
- 38 A jelen ügyben, amint az a jelen ítélet 28. pontjából kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében hangsúlyozta, hogy a 619/2015. sz. rendelet 2. cikkének m) pontja értelmében vett „állattartó” vagy olyan személy, aki állattulajdonosként és/vagy mezőgazdasági üzem tulajdonosaként állatokat tartós jelleggel tart, vagy olyan személy, aki a kérelem évének teljes egészében a hatályos szabályozásban meghatározott feltételek szerint megkötött megállapodás alapján, őrzés keretében állatokat ideiglenesen a birtokában tart.
- 39 Az APIA az írásbeli észrevételeiben e tekintetben egyrészt azt fejtette ki, hogy Romániában a sertések, a juhok, a kecskék és a szarvasmarhafélék azonosítását és nyilvántartását a nemzeti informatikai adatbázis, valamint az állatok azonosításának és nyilvántartásának nemzeti rendszere biztosítja, és másrészt azt, hogy az állatok tulajdonosaként és/vagy ideiglenes birtoklójaként fennálló jogállást az úgynevezett „mezőgazdasági üzemi kártyával” kell igazolni, azaz, az állattenyésztő mezőgazdasági üzem azonosító dokumentumával, mivel Romániában minden mezőgazdasági üzemet be kell jegyeztetni a mezőgazdasági üzemek nemzeti nyilvántartásába, és azokat egyedi és állandó alfanumerikus kóddal kell ellátni. Márpedig az Avio Lucos által

előterjesztett, egységes területalapú támogatás iránti kérelem nem tartalmazott ilyen igazolást arra vonatkozóan, hogy az Avio Lucas az állatok tulajdonosának vagy ideiglenes birtokosának a jogállásával rendelkezik.

- 40 E tekintetben, amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, a tagállamok a közös agrárpolitika területére tartozó támogatási rendszerek keretében fennálló mérlegelési mozgásterükre tekintettel megállapíthatják a támogatási kérelem alátámasztása céljából benyújtandó bizonyítékokra vonatkozó részletes szabályokat, különösen a legeltetésre használt állatoknak a mezőgazdasági termelő általi tartásával kapcsolatban a mezőgazdaság terén a területükön meglévő szokásos gyakorlatokra történő hivatkozás útján (lásd analógia útján: 2010. június 24-i Pontini és társai ítélet, C-375/08, EU:C:2010:365, 82. pont).
- 41 Ebben az összefüggésben a Bíróság már megállapította, hogy az állatok azonosítására és nyilvántartására szolgáló rendszer adatbázisának az a célja, hogy biztosítsa ezen állatok valós időben történő hatékony nyomon követését, amely közegészségügyi okokból alapvető fontosságú, és az ilyen adatbázis önmagában alkalmas annak igazolására, hogy teljesülnek az érintett támogatás igénybevételére vonatkozó olyan jogosultsági feltételek, mint az élőállat-sűrűségi feltétel (lásd ebben az értelemben: 2011. július 21-i Nagy ítélet, C-21/10, EU:C:2011:505, 42. pont).
- 42 Ez nem változtat azon, hogy amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, a tagállamoknak a támogatási kérelem alátámasztásaként benyújtandó bizonyítékokkal kapcsolatos mérlegelési mozgásterük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az érintett uniós szabályozással elérni kívánt célkitűzéseket és az uniós jog általános elveit, különösen az arányosság elvét, amely megköveteli, hogy a rendelkezés által alkalmazott eszközök alkalmasak legyenek az elérni kívánt cél megvalósítására, és ne lépjenek túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket (lásd ebben az értelemben: 2010. június 24-i Pontini és társai ítélet, C-375/08, EU:C:2010:365, 86. és 87. pont; 2020. december 17-i Land Berlin [KAP-hoz kapcsolódó támogatási jogosultságok] ítélet, C-216/19, EU:C:2020:1046, 35. pont).
- 43 Elsődlegesen a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az alapügyben alkalmazandó nemzeti szabályozás keretében tiszteletben tartották-e ezt az elvet (lásd ebben az értelemben: 2010. június 24-i Pontini és társai ítélet, C-375/08, EU:C:2010:365, 89. pont).
- 44 A román kormány az írásbeli észrevételeiben többek között azt közölte, hogy a román jogalkotó a természetes módon legeltetésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken végzendő minimumtevékenység meghatározásakor annak elősegítésére törekedett, hogy a szóban forgó legelőkhöz a lehető legnagyobb számban olyan személyek férhessenek hozzá, akik állatok tulajdonosai vagy birtokosai, szemben olyan személyekkel, akik csupán közvetítés útján gyakorolnak mezőgazdasági tevékenységet.
- 45 E tekintetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának a 50. pontjában lényegében rámutatott, az ilyen célkitűzés tiszteletben tartja a szóban forgó uniós szabályozás által követett célokat. Az EUMSZ 39. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint ugyanis a közös agrárpolitika (KAP) keretébe tartozó támogatási rendszerek közvetlen jövedelemtámogatást biztosítanak, amelynek célja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével.

- 46 Ami a szóban forgó nemzeti szabályozásnak az általa követett cél elérésére való alkalmasságát illeti, elegendő megállapítani – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok sérelme nélkül –, hogy e szabályozás alkalmasnak tűnik arra, hogy megvalósítsa e célt, amely – amint az a jelen ítélet 44. pontjából kitűnik – annak elősegítésében áll, hogy a szóban forgó legelőkhöz az állatok tulajdonosai vagy birtokosai a lehető legnagyobb számban közvetlenül hozzáférhessenek.
- 47 E körülmények között továbbá úgy tűnik, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás nem lépi túl az említett cél eléréséhez szükséges mértéket sem, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy az arányosság vizsgálatát különösen a KAP céljainak figyelembevételével kell elvégezni, ami megköveteli e célok és az e szabályozás által követett célok mérlegelését (lásd ebben az értelemben: 2015. december 23-i Scotch Whisky Association és társai ítélet, C-333/14, EU:C:2015:845, 28. és 40. pont).
- 48 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontját és (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezésekkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területen végzendő minimumtevékenységet, amelyet e rendelkezések említenek, a mezőgazdasági termelőnek olyan állatokkal kell végeznie, amelyeket saját maga tart.

A második kérdésről

- 49 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, valamint 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az „aktív mezőgazdasági termelőnek” az ezen utóbbi rendelkezés értelmében vett fogalmába beletartozik az olyan jogi személy, amely egy önkormányzat tulajdonában álló legelőterületre vonatkozóan koncessziós szerződést kötött, és amely e területen olyan állatokat legeltet, amelyeket az ezen állatok tulajdonosainak minősülő természetes személyek ingyenesen haszonkölcsönbe adtak a számára.
- 50 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely uniós jogi rendelkezés értelmezése során nemcsak annak az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését kell figyelembe venni, hanem a kontextusát, és azon szabályozás célkitűzéseit is, amelynek e rendelkezés a részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2010. június 24-i Pontini és társai ítélet, C-375/08, EU:C:2010:365, 58. pont; 2019. július 29-i Pelham és társai ítélet, C-476/17, EU:C:2019:624, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 Először is, ami az 1307/2013 rendelet 9. cikkének szövegét illeti, amely cikk a címe szerint az „aktív mezőgazdasági termelő” fogalmára vonatkozik, elsőként meg kell állapítani, hogy e rendelkezés az (1) bekezdésében kifejezetten azt írja elő, hogy nem részesülhet közvetlen kifizetésben az olyan személy, akinek vagy amelynek a mezőgazdasági területe főként természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott terület, és aki, illetve amely a szóban forgó területen nem végzi el a tagállamok által az e rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjának megfelelően meghatározott minimumtevékenységet, az említett feltételek pedig kumulatívak, amint az az „és” kötőszónak az ezen 9. cikk (1) bekezdésében való használatából kitűnik.
- 52 A jelen ügyben nem vitatott, hogy az alapügy tárgyát képező mezőgazdasági területek főként természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott területek, az e rendelkezésben előírt első feltétellel összhangban.

- 53 Ami az e rendelkezésben előírt második feltételt illeti, az 1307/2013 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy az a mezőgazdasági termelő, aki a szóban forgó mezőgazdasági területeken nem végzi el a tagállamok által az e rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja alapján meghatározott minimumtevékenységet, nem tekinthető „aktív mezőgazdasági termelőnek”, és következésképpen nem részesülhet közvetlen kifizetésben.
- 54 Másodsor ahhoz, hogy valamely személy az „aktív mezőgazdasági termelőnek” az 1307/2013 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába tartozzon, előzetesen meg kell felelnie az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalt követelményeknek, amelyek szerint a „mezőgazdasági termelő” fogalma olyan személyre vonatkozik, „akinek, illetve amelynek a mezőgazdasági üzeme [...] a Szerződések területi hatálya alá tartozik, és aki, illetve amely mezőgazdasági tevékenységet folytat”.
- 55 E tekintetben, amint az a jelen ítélet 36. pontjából kitűnik, a „mezőgazdasági üzemnek” az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott fogalma magában foglalja a mezőgazdasági termelő által kezelt valamennyi termelőegységet.
- 56 Márpedig egyrészt azon követelményt illetően, hogy valamely termelőegységnek a mezőgazdasági termelő által „kezeltnek” kell lennie, a Bíróság már megállapította, hogy a kezelés fogalma nem foglalja magában azt, hogy a mezőgazdasági termelőt az érintett földterület tekintetében korlátlan rendelkezési jogkör illesse meg annak mezőgazdasági célú használata keretében. A kérdéses mezőgazdasági termelőnek azonban e földterület tekintetében elegendő önállósággal kell rendelkeznie a mezőgazdasági tevékenysége gyakorlásához, amit a nemzeti bíróságnak kell értékelnie, figyelembe véve az általa értékelendő ügy összes körülményét (lásd ebben az értelemben: 2010. október 14-i Landkreis Bad Dürkheim ítélet, C-61/09, EU:C:2010:606, 61. és 62. pont; 2015. július 2-i Demmer ítélet, C-684/13, EU:C:2015:439, 58. pont).
- 57 Következésképpen az a körülmény, hogy a mezőgazdasági tevékenység gyakorlásához használt földterületek egy önkormányzati tulajdonban álló legelőterületre vonatkozó koncessziós szerződés tárgyát képezték, nem releváns annak megállapítása szempontjából, hogy valamely mezőgazdasági termelő az „aktív mezőgazdasági termelő” fogalmába tartozik-e, amennyiben a szóban forgó mezőgazdasági termelő e földterület tekintetében elegendő önállósággal rendelkezik a mezőgazdasági tevékenysége gyakorlásához.
- 58 Másrészt, amint az a jelen ítélet 36. pontjából kitűnik, az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett „termelőegységek” magukban foglalják a legeltetéshez használt állatokat is, amennyiben az érintett mezőgazdasági termelőt ezen állatok tekintetében elegendő rendelkezési jog illeti meg a mezőgazdasági tevékenységének a gyakorlásához, amit a nemzeti bíróságnak kell értékelnie, az ügy értékeléséhez szükséges valamennyi körülményt figyelembe véve.
- 59 Ebből az következik, hogy az alapügyben az a körülmény, hogy az Avio Lucos olyan állatok legeltetését végzi, amelyeket az ezen állatok tulajdonosainak minősülő természetes személyek a számára ingyenesen haszonkölcsönbe adtak, szintén nem releváns annak megállapítása szempontjából, hogy e jogi személy az „aktív mezőgazdasági termelőnek” az 1307/2013 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába tartozik-e, amennyiben – amint az az előző pontból kitűnik – az állatok tekintetében elegendő rendelkezési jog illeti meg a mezőgazdasági tevékenységének a gyakorlásához.

- 60 Másodszor az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése a) és c) pontjának, valamint 9. cikke (1) bekezdésének a jelen ítélet 50–59. pontjából következő értelmezését megerősíti az a kontextus is, amelybe e rendelkezések illeszkednek. Amint ugyanis a jelen ítélet 37. pontjában megállapításra került, a 639/2014 felhatalmazáson alapuló rendelet (16) preambulumbekzdése szerint lényegében a támogatási jogosultságot az azon a földterületen folytatott mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos döntéshozatali jogkört és hasznot élvező, valamint a pénzügyi kockázatokat viselő személynek kell kiosztani, amely földterületre a támogatást kéri.
- 61 E körülmények között meg kell állapítani, hogy amennyiben a mezőgazdasági termelőt a mezőgazdasági üzemének állatai tekintetében elegendő rendelkezési jogok illetik meg a mezőgazdasági tevékenysége gyakorlásához, és ő élvezi a hasznokat, illetve ő vállalja a pénzügyi kockázatokat az azon földterületeken folytatott mezőgazdasági tevékenység vonatkozásában, amelyekre a támogatást kéri, az a körülmény, hogy valamely mezőgazdasági termelő olyan állatokkal végzi a mezőgazdasági tevékenységét, amelyeket haszonkölcsön-szerződés keretében bocsátottak a rendelkezésére, nem zárja ki, hogy e mezőgazdasági termelő az 1307/2013 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében „aktív mezőgazdasági termelőnek” minősüljön.
- 62 Harmadszor ezen értelmezés megfelel az e rendelet által követett célnak. Konkrétan, a közös agrárpolitika (KAP) keretébe tartozó támogatási rendszerek közvetlen jövedelemtámogatást nyújtanak, amelynek célja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével.
- 63 Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának a 66. pontjában lényegében rámutatott, ha a közvetlen támogatást olyan mezőgazdasági termelőknek nyújtják, akiket a legeltetéshez használt állatok tekintetében elegendő rendelkezési jogok illetnek meg ezen állatoknak a mezőgazdasági célú felhasználása keretében, és ha e termelő élvezi a hasznokat, illetve ő vállalja a pénzügyi kockázatokat az azon földterületeken folytatott mezőgazdasági tevékenység vonatkozásában, amelyekre e támogatást kéri, nem meghatározó az a körülmény, hogy ezen állatokat haszonkölcsön-szerződés keretében használják.
- 64 A jelen ügyben az első kérdésre adott válaszból – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok sérelme nélkül – az következik, hogy az uniós joggal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontjában és (2) bekezdésének b) pontjában említett, természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területeken elvégzendő minimumtevékenységet a mezőgazdasági termelőnek olyan állatokkal kell végeznie, amelyeket saját maga tart. E tekintetben, amint az a jelen ítélet 38. pontjából kitűnik, a jelen ügyben nem csak az minősülhet a 619/2015. sz. rendelet 2. cikkének m) pontjában meghatározott „állattartónak”, aki állattulajdonosként és/vagy mezőgazdasági üzem tulajdonosaként állatokat tartós jelleggel tart, hanem az is, aki a kérelem évének teljes egészében a hatályos szabályozásban meghatározott feltételek szerint megkötött megállapodás alapján, őrzés keretében állatokat ideiglenesen a birtokában tart. Márpedig e fogalom meghatározás főszabály szerint az „állattartó” fogalmából nem zárja ki azt, aki olyan állatokat tart a birtokában, amelyeket az azok tulajdonosainak minősülő természetes személyek ingyenesen haszonkölcsönbe adtak a számára, és akit ezen állatok tekintetében elegendő rendelkezési jogok illetnek meg a mezőgazdasági tevékenységének a gyakorlásához. Mivel ennek megállapítása a nemzeti jog értelmezésével jár, azt adott esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell elvégeznie.

65 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, valamint 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az „aktív mezőgazdasági termelőnek” az ezen utóbbi rendelkezés értelmében vett fogalmába beletartozik az olyan jogi személy, amely egy önkormányzat tulajdonában álló legelőterületre vonatkozóan koncessziós szerződést kötött, és amely e területen olyan állatokat legeltet, amelyeket az ezen állatok tulajdonosainak minősülő természetes személyek ingyenesen kölcsönbe adtak a számára, feltéve, hogy e személy e legelőterületen elvégzi az e rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja értelmében vett minimumtevékenységet.

A harmadik kérdésről

66 A kérdést előterjesztő bíróság a harmadik kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az 1306/2013 rendelet 60. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az olyan helyzet, amelyben az egységes területalapú támogatási rendszer keretében pénzügyi támogatást kérelmező személy a kérelmének alátámasztása érdekében egy legelőterületekre vonatkozó koncessziós szerződést, és az e területeken legeltetésre szánt állatokra vonatkozó, ingyenes haszonkölcsön-szerződéseket nyújt be, az e rendelkezés értelmében vett „mesterségesen megteremtett feltételek” fogalmába tartozhat.

67 Az 1306/2013 rendelet 60. cikke értelmében – a különös rendelkezések sérelme nélkül – nem részesíthetők az ágazati mezőgazdasági jogszabályok által biztosított előnyökben olyan természetes vagy jogi személyek, akikről vagy amelyekről megállapítást nyer, hogy – az említett jogszabályok célkitűzéseivel ellentétesen – mesterségesen teremtették meg a szóban forgó előnyök megszerzéséhez szükséges feltételeket.

68 Az említett 60. cikk a szövegét tekintve lényegében az 1782/2003 rendelet 29. cikkének az átvétele, amely pedig azon fennálló ítélkezési gyakorlat kodifikációja, amely szerint a jogalanyok az uniós jogi normákra nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélészerűen.

69 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az uniós rendeletek alkalmazását nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy az a gazdasági szereplők visszaélészerű magatartására is vonatkozzon (2013. szeptember 12-i Slancheva sila ítélet, C-434/12, EU:C:2013:546, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

70 Márpedig a Bíróság már megállapította, hogy a támogatás potenciális kedvezményezettje részéről fennálló visszaélészerű gyakorlat bizonyításához egyrészt olyan objektív körülmények együttes fennállása szükséges, amelyekből az következik, hogy a releváns szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósul meg e szabályozás célja, és másrészt egy szubjektív elem, amely abban a szándékban áll, hogy az uniós szabályozásból származó valamely előnyhöz az annak megszerzéséhez előírt feltételek mesterséges megteremtésével jussanak hozzá (2013. szeptember 12-i Slancheva sila ítélet, C-434/12, EU:C:2013:546, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

71 A Bíróság ezenfelül rámutatott arra, hogy a nemzeti bíróságnak kell megállapítania e két elem fennállását, amelyet a nemzeti jog szabályainak megfelelően kell bizonyítani, amennyiben az uniós jog hatékonysága nem sérül (2013. szeptember 12-i Slancheva sila ítélet, C-434/12, EU:C:2013:546, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 72 Ebben az összefüggésben kell értelmezni az 1307/2013 rendelet 60. cikke értelmében vett „mesterségesen megteremtett feltételek” fogalmát.
- 73 Egyrészt a jelen ítélet 70. pontjában említett objektív elemet illetően emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 39. cikk (1) bekezdésének b) pontjából kitűnik, hogy a KAP keretébe tartozó támogatási rendszerek közvetlen jövedelemtámogatást nyújtanak, amelynek célja a mezőgazdasági népesség megfelelő életszínvonalának biztosítása, különösen a mezőgazdaságban dolgozók egy főre jutó jövedelmének növelésével. Márpedig, amint arra a főtanácsnok az indítványának a 73. pontjában lényegében rámutatott, az ilyen támogatás nyújtása olyan személy részére, aki legelőterületekre vonatkozó koncessziós szerződést kötött, és aki, mivel nem rendelkezik annyi állattal, amennyi e legelők hasznosításához szükséges, haszonkölcsön-szerződéseket köt az e területeken való legelésre szánt állatokra vonatkozóan, e támogatással való olyan visszaélésnek minősülhet, amely kárt okoz a mezőgazdasági népesség egy részének, a jelen esetben az említett területeken a saját állataikat legeltető személyeknek.
- 74 Másrészt, amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta az indítványának a 74. pontjában, a jelen ítélet 70. pontjában említett szubjektív elemmel összefüggésben a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak az alapügy valamennyi releváns körülményét figyelembe kell vennie annak meghatározásához, hogy az Avio Lucosnak szándékában állt-e, hogy az uniós szabályozásból származó előnyhöz az annak megszerzéséhez szükséges feltételek mesterséges megteremtésével jusson hozzá. Az ily módon figyelembe vehető ténybeli elemek közé tartozik a koncessziós szerződésnek az alkalmazandó nemzeti jog megsértésével történő megkötése, vagy az alapügy tárgyát képező haszonkölcsön-szerződések tartalma, különösen ha azokból az tűnik ki, hogy a haszonkölcsönbe adott állatok legeltetését nem az Avio Lucos, hanem ezen állatok tulajdonosai végzik.
- 75 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1306/2013 rendelet 60. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzet, amelyben az egységes területalapú támogatási rendszer keretében pénzügyi támogatást kérelmező személy a kérelmének alátámasztása érdekében egy legelőterületekre vonatkozó koncessziós szerződést, és az e területeken legeltetésre szánt állatokra vonatkozó, ingyenes haszonkölcsön-szerződéseket nyújt be, az e rendelkezés értelmében vett „mesterségesen megteremtett feltételek” fogalmába tartozhat, ha egyrészt objektív körülmények együttes fennállásából következik, hogy a releváns szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósult meg e szabályozás célja, és másrészt megállapításra kerül olyan szándék fennállása, hogy az uniós szabályozásból származó előnyhöz az annak megszerzéséhez előírt feltételek mesterséges megteremtésével jussanak hozzá.

A költségekről

- 76 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1307/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontját és (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezésekkel nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a természetes módon legeltetésre vagy növénytermesztésre alkalmas állapotban tartott mezőgazdasági területen végzendő minimumtevékenységet, amelyet e rendelkezések említenek, a mezőgazdasági termelőnek olyan állatokkal kell végeznie, amelyeket saját maga tart.
- 2) Az 1307/2013 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, valamint 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az „aktív mezőgazdasági termelőnek” az ezen utóbbi rendelkezés értelmében vett fogalmába beletartozik az olyan jogi személy, amely egy önkormányzat tulajdonában álló legelőterületre vonatkozóan koncessziós szerződést kötött, és amely e területen olyan állatokat legeltet, amelyeket az ezen állatok tulajdonosainak minősülő természetes személyek ingyenesen kölcsönbe adtak a számára, feltéve, hogy e személy e legelőterületen elvégzi az e rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja értelmében vett „minimumtevékenységet”.
- 3) A közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 60. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az olyan helyzet, amelyben az egységes területalapú támogatási rendszer keretében pénzügyi támogatást kérelmező személy a kérelmének alátámasztása érdekében egy legelőterületekre vonatkozó koncessziós szerződést, és az e területeken legeltetésre szánt állatokra vonatkozó, ingyenes haszonkölcsön-szerződéseket nyújt be, az e rendelkezés értelmében vett „mesterségesen megteremtett feltételek” fogalmába tartozhat, ha egyrészt objektív körülmények együttes fennállásából következik, hogy a releváns szabályozás által előírt feltételek formális tiszteletben tartása ellenére nem valósult meg e szabályozás célja, és másrészt megállapításra kerül olyan szándék fennállása, hogy az uniós szabályozásból származó előnyhöz az annak megszerzéséhez előírt feltételek mesterséges megteremtésével jussanak hozzá.

Aláírások